

REGIONAAL TUCHTCOLLEGE

Beslissing in de zaak onder nummer van: 250/2011

REGIONAAL TUCHTCOLLEGE TE ZWOLLE

Beslissing d.d. 22 november 2012 naar aanleiding van de op 20 september 2011 bij het
Regionaal Tuchtcollege te Zwolle ingekomen klacht van

A, wonende te B,
gemachtigde: mr. W.J. Boer, advocaat te Rotterdam,

k l a a g s t e r

-tegen-

C, tandarts, werkzaam te D,
gemachtigde: mr. L. Beij, werkzaam bij KBS Advocaten te Utrecht,

v e r w e e r d e r

1. HET VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Het college heeft kennisgenomen van:

- het klaagschrift;
- het aanvullende klaagschrift met de bijlagen;
- het verweerschrift met de bijlagen;
- de repliek;
- de dupliek;
- de brief van verweerder van 12 maart 2012 met bijlagen;
- de op verzoek van het college namens verweerder bij e-mailbericht van 9 oktober 2012
ingezonden röntgenfoto's.

Partijen hebben afgezien van de hun geboden mogelijkheid om te worden gehoord in het
kader van het vooronderzoek.

De zaak is behandeld ter openbare terechtzitting van 12 oktober 2012, alwaar zijn verschenen klaagster, bijgestaan door haar vader, E, en haar gemachtigde, alsmede verweerder bijgestaan door zijn gemachtigde.

Als getuige is ter zitting gehoord F, tandartsassistente in dienst van verweerder.

2. DE FEITEN

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting dient, voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht, van het volgende te worden uitgegaan.

2.1. Klaagster, geboren op 25 juli 1993, was van jongs af aan patiënt in de tandartspraktijk waar verweerder werkzaam is. Op 5 juli 2011 is periodiek preventief onderzoek uitgevoerd. Naar aanleiding daarvan werd een behandelplan opgesteld, inhoudende onder meer drie eenvlaksvullingen, in de 36, de 46 en de 47.

2.2. Op woensdag 20 juli 2011 zijn bij klaagster onder verdoving in de 36, de 46 en de 47 vullingen aangebracht, die op de behandelkaart zijn aangeduid als drievlaksvullingen. Tevens is klaagster geadviseerd naar de kaakchirurg te gaan voor een extractie indien zij last bleef houden van een pericoronitis bij een verstandskies (de 48) welke werd gespoeld met H₂O₂. Een deel van de behandeling, waaronder in elk geval de verdoving, het aanbrengen van de composietvullingen en de reiniging met H₂O₂, is uitgevoerd door een assistente, F (hierna: de assistente).

2.3. Op zaterdag 23 juli 2011 is klaagster die veel last had van napijn en een opgetreden zwelling, naar de dienstdoende tandarts G gegaan, die een antibioticum en pijnstillers voorschreef in verband met een pericoronitis. Op 25 juli 2011 heeft de vader van klaagster telefonisch contact gehad met de assistente en deze op haar beurt met klaagster; klaagster en haar vader hebben zich bij die gelegenheid beklagd over de behandeling.

2.4. Op 1 augustus 2011 zijn bij klaagster door de kaakchirurg twee verstandskiezen getrokken. Bij brief van 25 augustus 2011 heeft klaagster zich, samen met haar vader, bij verweerder beklagd over de behandeling, om een schadevergoeding gevraagd en de behandelovereenkomst van klaagster en haar broer met de praktijk opgezegd. Verweerder heeft hierop, eveneens schriftelijk, gereageerd. Klaagster heeft zich onder verdere behandeling gesteld van tandarts G.

2.5. De assistente heeft haar opleiding tot tandartsassistente genoten in de jaren 2002 tot 2004. Sinds 2006 is zij fulltime werkzaam bij verweerder. In 2007 is zij opgeleid bij de

H voor het examen Lokale anesthesie dat zij op 29 november 2007 met goed gevolg heeft afgelegd. De examenonderdelen waren:

- werking lokaal anestheticum
- anatomie nervus trigeminus

- uitvoering lokale anesthesie
- oppervlakte anesthesie
- infiltratie anesthesie
- geleidingsanesthesie (mandibulaire anesthesie)
- herkennen van lokale complicaties
- hygiëne en steriliteit

Sindsdien heeft zij dagelijks bij gemiddeld zes patiënten lokale anesthesie toegediend, steeds onder controle van verweerder.

2.6. In 2009 bood verweerder de assistente aan haar een opleiding kleine restauraties te geven, welk aanbod zij heeft aanvaard. Daarbij ging het om het aanbrengen van eenvlaksvullingen. Dergelijke vullingen brengt zij sindsdien ongeveer eenmaal per dag aan. De opleiding was intern, door verweerder zelf, zonder extern toezicht.

2.7. Op de website van de praktijk van verweerder wordt met betrekking tot de assistente vermeld:

“F is bevoegd om tandsteen te verwijderen, anaesthesie te geven, foto's, afdrukken en sealants te maken. Zij is bevoegd om in samenwerking met onze tandartsen kleine restauraties te vervaardigen.

Tevens besteedt zij veel aandacht aan preventie bij patiënten.”

Met “kleine restauraties” worden bedoeld eenvlaksvullingen.

2.8. Tot de gedingstukken behoort de ongedateerde tekst van drie protocollen geldend in de praktijk van verweerder, luidend:

a. “Protocol anaesthesie door assistente:

- Tandarts neemt anamnese af en vraagt toestemming aan patiënt voor het delegeren van de anaesthesie.
- Assistente vraagt toestemming aan de patiënt voor het geven van de anaesthesie.
- Assistente geeft op aanwijzing van de tandarts anaesthesie.
- Assistente test de werking van de anaesthesie.
- Assistente rapporteert naar de tandarts.”

b. “Protocol restaureren door assistente

- Tandarts vraagt toestemming aan patiënt samen met de assistente voor behandeling.
- Tandarts prepareert de caviteit en legt het werkterrein droog. Ook wordt eventueel een matrixband aangebracht door de tandarts. Vervolgens wordt er geëtsd door de tandarts.
- De assistente restaureert de caviteit op aanwijzing van de tandarts volgens het restauratieprotocol.
- De assistente rapport naar de tandarts voor eindinspectie.”

c. “Protocol restaureren

- Prepareren (door tandarts)
- Bandje en wiggen aanbrengen (door tandarts)
- Etsen 20% fosforzuur (door tandarts) 15 seconden
- Spoelen met meefunctiespuit 10 seconden
- Drogen met meefunctiespuit 5 seconden

- Aanbrengen van primer met kwastje 20 seconden
- Droogblazen van de primer 10 seconden
- Aanbrengen dentinebonding en uitharden met lamp 20 seconden
- Aanbrengen van de composiet in 2 of 3 lagen en uith. 20 seconden
- Verwijderen van bandje en wig
- Afwerken van de restauratie met arkansas steentje en soflex schijven”.

3. HET STANDPUNT VAN KLAAGSTER EN DE KLACHT

Klaagster verwijt verweerder - zakelijk weergegeven - dat hij zich onvoldoende heeft bemoeid met de behandeling en die, zonder dat aan klaagster toestemming is gevraagd, nagenoeg geheel heeft overgelaten aan de assistente, waardoor ernstige pijn, letsel, overlast en emotionele schade is ontstaan.

4. HET STANDPUNT VAN VERWEERDER

Verweerder voert - zakelijk weergegeven - het volgende aan. Hij stelt dat klaagster vanuit het verleden en op basis van informatie op de website van de praktijk kon weten dat een deel van de behandeling - en welk deel - door assistentes werd gedaan en dat dit ook in overleg met en met instemming van klaagster is gebeurd. De assistente was bevoegd en bekwaam om de verrichtingen uit te voeren. Ter zake van de verdoving heeft hij een certificaat lokale anesthesie uit 2007 overgelegd en ter zake van het vullen heeft hij aangevoerd dat de assistente hiertoe intern is opgeleid. Na afloop zijn de restauraties door hem gecontroleerd. De taakdelegatie is geregeld in een protocol. De klachten die klaagster naderhand had zijn vervelend, maar niet altijd te vermijden bij een behandeling als hier aan de orde.

5. DE OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

5.1.1. Art. 36, eerste lid, Wet BIG luidt:

Tot het verrichten van heelkundige handelingen – waaronder worden verstaan handelingen, liggende op het gebied van de geneeskunst, waarbij de samenhang der lichaamsweefsels wordt verstoord en deze zich niet direct herstelt – zijn bevoegd:

- a. de artsen,
- b. de tandartsen,
- c. de verloskundigen,

doch de onder b en c genoemde personen uitsluitend voor zover het betreft handelingen, in de aanhef van dit lid bedoeld, die overeenkomstig het bij of krachtens hoofdstuk III bepaalde worden gerekend tot hun gebied van deskundigheid.

5.1.2. Art. 38 Wet BIG luidt:

Het is degene die zijn bevoegdheid tot het verrichten van een bij of krachtens de artikelen 36 en 37 omschreven handeling ontleent aan het bij of krachtens die artikelen bepaalde verboden aan een ander opdracht te geven tot het verrichten van die handeling, tenzij:

- a. in gevallen waarin zulks redelijkerwijs nodig is aanwijzingen worden gegeven omtrent het verrichten van de handeling en toezicht door de opdrachtgever op het verrichten van de handeling en de mogelijkheid tot tussenkomst van een zodanig persoon voldoende zijn verzekerd en
- b. hij redelijkerwijs mag aannemen dat degene aan wie de opdracht wordt gegeven, in aanmerking genomen het onder a bepaalde, beschikt over de bekwaamheid die vereist is voor het behoorlijk verrichten van de handeling.

5.2. De handelingen waarom het te dezen gaat zijn het geven van verdovende injecties en het vullen van uitgeboorde gaatjes in drie kiezen. Wat betreft de injecties is het college met partijen van oordeel dat het gaat om zogenoemde voorbehouden handelingen, dat wil zeggen heilkundige handelingen als bedoeld in art. 36, eerste lid Wet BIG. Wat betreft het vullen stelt verweerder dat het niet gaat om een voorbehouden handeling omdat het boren (wel een voorbehouden handeling) moet worden onderscheiden van het vullen. Bij die stelling kan het college zich niet aansluiten omdat het vullen en het boren zozeer met elkaar zijn verbonden dat moet worden gesproken van één heilkundige handeling van restauratieve aard. Kort gezegd, vullen zonder boren laat zich niet denken.

5.3. Art. 38 Wet BIG houdt een verbod in opdracht te geven door een opdrachtgever (de tandarts) aan een opdrachtnemer (de assistente) tot het verrichten van voorbehouden handelingen, tenzij wordt voldaan aan een aantal waarborgen. De Inspectie voor de Gezondheidszorg heeft deze waarborgen blijkens de Circulaire 2008-01-IGZ van 11 februari 2008, genaamd 'Taakherschikking in de tandheilkundige praktijk en het uitvoeren van voorbehouden handelingen door niet-tandartsen' met de navolgende eisen geconcretiseerd:

Opdrachtgever (tandarts) dient zich te overtuigen van bekwaamheid van opdrachtnemer. Opleiding door uitsluitend de opdrachtgever (tandarts) is alleen acceptabel indien er toezicht door derden (professionals in het opleidingscircuit) op de opleiding is. De opdrachtgever (tandarts) geeft opdracht per patiënt en indien nodig aanwijzingen en evalueert de uitvoering; de opdrachtbeschrijving wordt schriftelijk vastgelegd in een protocol. De opdrachtgever (tandarts) is fysiek in de praktijk aanwezig voor overleg, advies en de mogelijkheid van tussenkomst; telefonische bereikbaarheid of bereikbaarheid op afstand is niet voldoende. De opdrachtnemer moet zich redelijkerwijs bekwaam achten. De opdrachtnemer informeert de patiënt dat hij de voorbehouden handeling uitvoert in opdracht van de tandarts en vraagt de patiënt toestemming voor deze behandeling.

Weliswaar heeft de Inspectie aan deze circulaire een geldigheidsduur van twee jaar toegekend, maar nu het gaat om een concretisering van het geldende recht, acht het college de gegeven opsomming nog steeds van kracht en zal het de gegeven en uitgevoerde opdrachten daaraan toetsen.

5.4. Wat betreft de bekwaamheid van de assistente tot het geven van lokale anesthesie (verdovende injecties) is het college van oordeel dat zij zich daartoe redelijkerwijs bekwaam kon achten (eis 5) en dat verweerder van die bekwaamheid overtuigd kon zijn (eis 1).

Opleiding en praktijkervaring voldoen aan de norm. Voor zover daarover wordt geklaagd, is de klacht ongegrond.

5.5. Dat is anders wat betreft de bekwaamheid van de assistente tot het vullen van de

onderhavige door verweerder uitgeboorde gaatjes. Vooreerst is niet voldaan aan de eis van toezicht door derden op de haar door verweerder gegeven opleiding (eis 2).

Dat toezicht

ontbrak immers. Voorts strekte die opleiding slechts tot het aanbrengen van eenvlaksvullingen. Blijkens de behandelkaart die een waarheidsgetrouwe weergave dient te

behelzen van de gedane verrichtingen, waarop het college moet afgaan, zijn evenwel drievlaksvullingen aangebracht. Dat zijn, anders dan op de website van de praktijk van verweerder kennelijk wordt aangenomen, geen kleine restauraties. Verweerder had de assistente daartoe dan ook geen opdracht mogen geven en de assistente had die opdracht niet mogen aanvaarden. Zo te dezen al is voldaan aan eis 1, aan eis 5 is niet voldaan. Voor zover over een en ander wordt geklaagd, is de klacht gegrond.

5.6. Wat betreft de kwaliteit van de verrichtingen is niet aannemelijk geworden dat deze onder de maat was. Daaraan doet niet af dat klaagster, zoals zij stelt, na de behandeling door verweerder veel pijn heeft gehad, aangezien zulks nu eenmaal niet altijd valt te voorkomen. Evenmin is aannemelijk geworden dat de door de assistente gegeven anesthesie de oorzaak is geweest van de ontsteking aan de verstandskies. Veeleer moet worden aangenomen dat sprake is geweest van een vervelende samenloop van omstandigheden waarvoor verweerder geen blaam treft. In zoverre is de klacht ongegrond. Dat geldt ook voor zover over te hoge

vullingen wordt geklaagd. Zo daarvan al sprake was - het college heeft dat niet kunnen vaststellen - kan daarover niet met vrucht worden geklaagd omdat klaagster verweerder niet in de gelegenheid heeft gesteld aan die te hoge vullingen iets te doen.

5.7. Klaagster stelt dat verweerder aan het begin en het eind van de behandeling even

aanwezig is geweest maar zich niet met de behandeling heeft bemoeid en deze geheel, dus inclusief verdoven, boren en vullen aan de assistente heeft overgelaten. Die stelling heeft zij niet aannemelijk kunnen maken. Vooreerst is er geen spoor van bewijs dat niet verweerder maar de assistente heeft geboord. Integendeel, de assistente heeft ter zitting onder ede

verklaard dat zij niet heeft geboord, dat zij dat helemaal niet mag doen en dat zij weliswaar thans een externe opleiding volgt waarin zij leert te boren maar dat het geenszins de bedoeling is dat zij die vaardigheid in praktijk zal brengen. Verder is ter zitting door verweerder en

assistente op geloofwaardige wijze uiteengezet dat verweerder zich tijdens de werkzaamheden van de assistente in een aangrenzend vertrek bevond, dat dit vertrek een open verbinding heeft met de behandelkamer en dat hij bezig was met het bekijken van röntgenfoto's en op afroep beschikbaar was. Het college moet aannemen dat klaagster zich hier vergist. In zoverre faalt de klacht.

5.8. Partijen verschillen van mening over het antwoord op de vraag of tandarts en assistente klaagster adequaat hebben geïnformeerd over de door de assistente te verrichten handelingen en of zij aan klaagster daarvoor toestemming hebben gevraagd

(eis 6). Klaagster stelt dat het een noch het ander is gebeurd, terwijl verweerder betoogt dat zulks wel het geval is. Het college kan niet vaststellen wie gelijk heeft en dat keert zich tegen verweerder. Een redelijke verdeling van de bewijslast brengt immers mee dat hij aannemelijk dient te maken dat hij klaagster heeft ingelicht over de door de assistente te verrichten handelingen (verdoven en vullen) en dat zowel hijzelf als de assistente daarvoor de toestemming van klaagster hebben gevraagd en gekregen. Daarin is hij niet geslaagd. Hooguit kan worden vastgesteld dat een mededeling aan klaagster is gedaan dat de assistente de kiezen gaat vullen en dat is niet voldoende. Een verwijzing naar een handelwijze in het verleden en naar de website van de praktijk is evenmin voldoende. Weliswaar heeft verweerder de onder 2.8 weergegeven protocollen in het geding gebracht, maar nu die protocollen niet zijn gedateerd, kan niet worden vastgesteld wanneer zij zijn opgemaakt. Daarom kan niet ervan worden uitgegaan dat zij zijn nageleefd. In dit verband verdient opmerking dat uit het dossier niet kan worden opgemaakt welke procedure is gevolgd en of toestemming voor de behandeling is gevraagd. Overigens heeft de assistente ter zitting verklaard dat zij, anders dan is voorgescreven, niet om toestemming heeft gevraagd en dat zij dat wel had moeten doen maar ervan uitging dat verweerder dat al had gedaan. Voor zover over het ontbreken van inlichtingen en toestemming wordt geklaagd, is de klacht gegrond.

5.9. De klacht is gelet de hiervoor onder 5.5 en 5.8 beschreven tekortkomingen gedeeltelijk gegrond. Delegatie van voorbehouden handelingen aan een onbevoegde is terecht met strikte waarborgen omgeven. Een opdrachtgever dient zich daaraan nauwgezet te houden.

Verweerder heeft dat niet gedaan en dat valt hem in tuchtrechtelijk opzicht te verwijten. Ter zitting heeft verweerder gemeld geschrokken te zijn van de onderhavige tuchtzaak, zijn

tekortkomingen in te zien en maatregelen te treffen ter voorkoming van herhaling. Een waarschuwing is passend en geboden. Om redenen aan het algemeen belang ontleend zal deze beslissing worden gepubliceerd in de Staatscourant en ter bekendmaking worden aangeboden aan het Nederlands Tandartsenblad.

6. DE BESLISSING

Het college:

- waarschuwt verweerder;
- bepaalt dat deze beslissing, nadat zij onherroepelijk is geworden, in geanonimiseerde vorm zal worden gepubliceerd in de Staatscourant en ter bekendmaking zal worden

aangeboden aan het Nederlands Tandartsenblad, Gezondheidszorg Jurisprudentie en Tijdschrift voor Gezondheidszorg.

Aldus gedaan door mr. J.W. IJssink, voorzitter, mr. W.J.B. Cornelissen, lid-jurist en dr. Th.J.M. Hoppenreijs, J. Dam en R.T. Thomson, leden-tandartsen, in tegenwoordigheid van mr. B.E.H. Zijlstra-Bauer, secretaris, en uitgesproken in het openbaar op 22 november 2012 door mr. A.L. Smit, voorzitter, in tegenwoordigheid van mr. H. van der Poel-Berkovits, secretaris.

voorzitter

secretaris

Tegen deze beslissing kan binnen zes weken na de dag van verzending van het afschrift ervan schriftelijk hoger beroep worden ingesteld bij het Centrale Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg door:

- a. de klager en/of klaagster, voor zover de klacht is afgewezen, of voor zover hij/zij niet-ontvankelijk is verklaard;
- b. degene over wie is geklaagd;
- c. de hoofdinspecteur of de regionale inspecteur van de volksgezondheid, wie de aan-gelegenheid uit hoofde van de hun toevertrouwde belangen aangaat.

Het tot het Centrale Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg gerichte beroepschrift wordt ingezonden bij de secretaris van het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te Zwolle, door wie het binnen de beroepstermijn moet zijn ontvangen.